

I DIDN'T DO IT

ÉG GERÐI ÞETTA EKKI

GÖTEBORGS KONSTHALL

**LISTASAFN REYKJAVÍKUR
REYKJAVIK ART MUSEUM**

I want to thank the students at the School of Photography and Film at Göteborg University for their creative contribution to the exhibition and all the others who made these exhibitions possible.
You were great!

Thorvaldur Thorsteinsson

I DID'T DO IT

Thorvaldur Thorsteinsson

Göteborgs Konsthall 13 March – 2 May 2004
Reykjavík Art Museum Hafnarhus 11 June – 15 August 2004

Curator: Ágústa Kristófersdóttir and Helena Persson
Coordinator, Göteborg: Anna Hyltze
Catalogue editor: Helena Persson

Text: Ágústa Kristófersdóttir, Þóróddur Bjarnason
Translation, foreword, to English: Peter Samuelsson
Translation, foreword, to Icelandic: Ágústa Kristófersdóttir
Translation, main text, to English: Alda Sigmundsdóttir
Translation, main text, to Swedish: Helena Persson and Skjal

Graphic design: Mako Fukuda
Printing: Stockholms Offset, 2004

Photo: ©Thorvaldur Thorsteinsson 2004
Text: ©Författare, Göteborgs Konsthall, Reykjavík Art Museum

ISBN 91-974302-2-6

GÖTEBORGS KONSTHALL

Götaplatsen, SE-412 56 Göteborg, Sweden
phone: +4631615040; fax: +4631615043
www.konsthallen.goteborg.se

Listasafn Reykjavíkur-Reykjavík Art Museum

pobox 110, IS-121 Reykjavík, Iceland
phone: +354 5901200; fax: +354 5901201
www listasafnreykjavikur.is listasafn@reykjavik.is

INNGANGUR

Steinninn fer vel þar sem hann er og því ætti maður þá að færa hann?

Willy Kyrklund, úr: Om godheten 1988

Líf einstaklinga, hvort sem um er að ræða einkalíf eða opinbert líf, eru órjúfanlegur hluti af samtímalistinni. Frá byrjun tíunda áratugarins hefur Þorvaldur Þorsteinsson, myndlistarmaður og rithöfundur, velt fyrir sér hlutverki listamannsins, listhugtakinu og mörkum listar og veruleika. Með skýrri sýn sinni gerir hann listina og sköpunarkraftinn að sjálfsögðum þætti lífs okkar, heild þar sem við erum öll þátttakendur.

Á sýninguna *Ég gerði þetta ekki* hefur Þorvaldur valið blöndu af gömlum og nýjum verkum, myndbönd og innsetningar ásamt atburðum sem gerast utan veggja sýningarsalanna. Þau sýna okkur á örvandi, ögrandi og kankvísan hátt hvernig hægt er að sjá og skynja lífið og hversdagsleikann. Titlar verkanna gefa til kynna merkingu og eru vegvísar, en í einfaldleika þeirra er falin þversögn. Undir yfirborði einfaldleikans býr margræðni og skyndilega stendur áhorfandinn berskjaldaður frammi fyrir sjálfum sér. Val okkar sjálfra, hræðsla og möguleikar koma í ljós.

Ég gerði þetta ekki er fyrsta stóra einkasýning Þorvaldar Þorsteinssonar utan Íslands og er unnin í náinni samvinnu Listasafns Reykjavíkur og Göteborgs Konsthall. Við viljum þakka Þorvaldi Þorsteinssyni og Ágústu Kristófersdóttur, sýningarstjóra hjá Listasafni Reykjavíkur, mikla og góða undirbúningsvinnu. Við viljum einnig þakka stofnununum, yfirvöldum, þeim hópum og einstaklingum sem lögðu verkefninu lið, því án þeirra hefði verkefnið tapað bæði skýrleika og styrk.

Helena Persson

Forstöðumaður Göteborgs Konsthall

Eiríkur Þorláksson

Forstöðumaður Listasafns Reykjavíkur

FÖRORD

Stenen ligger bra där den ligger och varför skulle man lyfta på den?

Willy Kyrklund, ur: Om godheten 1988

Aspekter av människors offentliga och privata liv är idag en självklar del av den samtida konstscenen. Den isländske konstnären och författaren Thorvaldur Thorsteinsson har sedan början av 90-talet undersökt konstnärsrollen, konstbegreppet och gränsen mellan konst och verklighet. Med visionär kraft lyfter han fram konsten och skapandet som en självklar del av allas liv, en helhet där vi aktivt tar del.

För utställningen *I Didn't Do It* har Thorvaldur Thorsteinsson valt en kombination av äldre och nyproducerade verk, alltifrån filmer och installationer till aktiviteter som tar plats långt utanför institutionens rum. Tankeväckande, provocerande och humoristiska visar de möjliga sätt att se och förhålla sig till livet och vardagen. Verkens titlar anger innebörd och riktning, men tydligheten bär en paradox. Verken har en mångtydighet, en komplexitet som fungerar som en rekyll där vi plötsligt ställs inför oss själva. Det är våra egna val, rädslor och möjligheter som blir tydliga.

I Didn't Do It är Thorvaldur Thorsteinssons första större utställning utanför Island och ett nära samarbete mellan Reykjavíks Konstmuseum och Göteborgs Konsthall. Vi vill rikta ett varmt tack till Thorvaldur Thorsteinsson och Ágústa Kristófersdóttir, curator, Reykjavíks Konstmuseum, för ett omfattande förarbete. Vi tackar även alla de organisationer, myndigheter, grupper och enskilda aktörer utan vars stora engagemang projektet skulle förlora både lyskraft och styrka.

Helena Persson

Chef Göteborgs Konsthall

Eiríkur Þorláksson

Direktör Reykjavíks Konstmuseum

VIÐTAL VIÐ ÞORVALD ÞORSTEINSSON

Hvað er í gangi?

Það eru aðallega þessar tvær sýningar í Svipjód og á Íslandi sem ég með hugann við núna. Upphaflega voru þær hugsaðar sem yfirlitssýningar sem færu á nokkur vel valin söfn í Evrópu en svo þegar til átti að taka þá kannaðist enginn við að ég væri myndlistarmaður. Það reyndist þannig rétt sem virtur safnstjóri trúði mér fyrir í fyrra þegar hann sagði mér að ég væri ekki til. Það var mikil frelsun að fá þær upplýsingar.

Þú er búinn að vera í Los Angeles undanfarið. Hvað ertu búinn að vera að gera þar? Tengist það eitthvað þessum sýningum?

Ég bjó í Los Angeles í rúm 2 ár. Ég fór þangað til að finna eitthvað sem ég þekkti ekki, til að gera eitthvað sem ég kynni ekki og flýja eitthvað sem ég mundi ekki hvað var.

Fannstu eitthvað?

Já alveg heilmargt og núna þegar ég kem til baka þá rifjast upp hvað ég var að flýja. Maður þarf að láta sig hverfa á nokkurra ára fresti, hafna sínu eigin munstri og komast að því að maður situr samt sem áður uppi með sjálfan sig. Þetta er spurning um að hvíla aðeins hlutverkin sem þú ert í, máta eigin fordóma við raunveruleikann og að læra einfalda hluti eins og t.d. mannsíði í nýju landi. Svo hefur hitinn í Kaliforníu haft þau áhrif að ég hef slakað á kröfunni um að gera allt í gær og endanlega fullkomið. Er ekki eins upptekinn af því að standa mig vel. Ég hef nefnilega alltaf verið mjög hræddur um að það kæmist upp um mig. Fólk sæi einn daginn að ég er bara feik. Þess vegna útskýrði ég gjarnan fyrir fólki þegar vel gekk í myndlist eða skrifum að þetta væri bara tímabundið ástand. Núna er ég afslappaðri gagnvart þessu.

INTERVJU MED THORVALDUR THORSTEINSSON

Vad har du på gång?

Framför allt är det de två utställningarna i Sverige och på Island som upptar mina tankar just nu. Först var det meningen att de skulle bli retrospektiva och besöka några väl valda museer i Europa, men när det kom till kritan var det ingen som kände till att jag var konstnär. Så det visade sig att en respekterad utställningschef hade rätt då han i fjol anförtrödde åt mig att jag egentligen inte finns. Det var en stor befrielse att få veta det.

På sista tiden har du varit i Los Angeles. Vad har du sysslat med där? Har det haft med utställningarna att göra?

Jag bodde i Los Angeles i drygt två år. Jag åkte dit för att hitta något jag inte visste något om, göra något som jag inte kunde och fly från något jag glömt bort.

Fann du något?

Ja, massor, och nu när jag kommer tillbaka börjar jag minnas vad jag flydde ifrån. Det är bra att dra sig undan med några års mellanrum, förkasta sina egna mönster och komma underfund med att man hur som helst bara har sig själv. Det handlar om att lägga av sig sina roller ett tag, konfrontera sina egna fördomar med verkligheten och lära sig något så enkelt som hur man umgås i ett nytt land. Och värmen i Kalifornien har fått mig att jämkna lite på kravet att göra allting i går och göra det fulländat. Jag har alltid varit rädd för att bli avslöjad. Att folk en vacker dag skall se att jag bara är en bluff. När det konstnärliga skapandet eller skrivandet gick bra brukade jag säga att det bara var ett övergående tillstånd. Nu tar jag det lugnare.

Pá tal om att skriva, ditt teaterarbete går mycket ut på att samarbeta med andra i branschen, hur är det med bildkonsten?

Jag har ofta klagat på att en av konstvärldens svagheter är att alla kritiska röster verkar tystna automatiskt när du uppnått en viss nivå. All debatt blir bara en behaglig dans kring något som kanske inte är någonting alls, eller i bästa fall en bergsäker upprepning. Med teatern är det annorlunda. Där anses det väldigt komiskt att råka ut för en författare som försöker övertyga dig om att just hans eller hennes alster är oantastligt och inte får förändras. Och som dessutom inte kan förklara någonting eftersom författaren bara är ett "instrument" för högre makter. Men inom konstvärlden har detta varit en sanning i decennier. Men en gång var jag så lyckligt lottad att Gunnar Kvaran, tidigare chef för Reykjavíks Konstmuseum, skickade hem mig med ett förslag som jag lagt fram inför Reykjavíks Konstfestival 1994. Han hävdade att jag kunde mycket bättre än så och att det var en förkastlig idé som det inte var någon mening att genomföra.

Och hur gick det?

På vägen hem i bilen repade jag mig och kände att jag var tvungen att tänka igenom allt på nytt. Och resultatet blev en avgörande vändpunkt för mig, verket om A-skiftet på Reykjavíks brandkår. Det skulle inte ha blivit till om jag inte hade skickats hem som ett tillrättavisat skolbarn. Den typen av uppriktighet är alltför sällsynt i konstvärlden.

Är konst detsamma som liv?

Det går inte att tala om konst och liv som två skilda saker. Den diskussionen slår genast ut sig själv för den saknar förankring i verkligheten. Om vi jämför oss själva med en blomsterbädd så planterar vi en hel del själva. Men eftersom jordmånen är gammal är den full av allt möjligt som vi inte kan kontrollera och som kan skjuta upp när vi minst anar det. Vi kan kalla det ogräs eller en trevlig över-

Talandi um skrif, þá byggir starf þitt í leikhúsinu mikið á samvinnu við annað fagfólk, hvernig er það í myndlistinni?

Ég hef oft kvartað yfir því að ein af flensunum í myndlistarheiminum er að þegar þú ert kominn á ákveðið stig þá er eins og allar gagnrýnisraddir þagni sjálfkrafa og öll umræða verður bara huggulegur dans í kringum eitthvað sem kannski er ekki neitt. Í besta falli gulltryggt endurteknung. Þessu er allt öðru vísi farið í leikhúsinu. Þar þykir það beinlínis fyndið að sitja uppi með höfund sem er að reyna að telja þér trú um að verkið hans sé ósnertanlegt og það megi ekki hrófla við neinu og hann þar að auki geti ekki útskýrt neitt vegna þess að þetta hafi verið skrifað í gegnum hann meira og minna. Þessi brandari hefur hins vegar verið tekinn alvarlega áratugum saman í myndlistarheiminum. Ég var þó einu sinni svo heppinn að Gunnar Kvaran fyrrum forstöðumaður Listasafns Reykjavíkur sendi mig heim með tillögu að verki sem ég hafði lagt inn á listahátíðarsýningu 1994. Hann fullyrtaði að ég gæti gert miklu betur en þetta, þetta væri einnota hugmynd sem engin þörf væri á að framkvæma.

Hvernig tókstu því þá?

Ég jafnaði mig í bílnum á leiðinni heim og fann þá orkuna í þessu, fann hvernig ég neyddist til að hugsa allt upp á nýtt. Og útkoman varð afgerandi tímamótaverk á mínum ferli, um A-vaktina hjá slökkviliðinu. Það hefði aldrei orðið til nema af því ég var sendur heim eins og skólakrakki með skömm og varð að gjöra svo vel og vinna heimavinnuna mína. Svona hreinskilnir sýningastjórar eru allt of sjaldgæfir í myndlistinni.

Er listin lífið sjálf?

Það er ekki hægt að tala um list annars vegar og líf hins vegar. Sú umræða dæmir sig um leið úr leik af því að hún tengist ekkert raunveruleikanum. Ef við líkjum sjálfum

okkur við blómabeð, þá plöntum við í það sjálf að einhverju leyti, en af því jarðvegurinn er gamall þá er hann fullur af dóti sem við höfum enga stjórn á og sprettur upp þá minnst varir. Við köllum það ýmist illgresi eða óvæntan glaðning, allt eftir því í hvaða samhengi við litum á hlutina. Allt sem í okkur leynist þarf næringu, vatn, súrefni og sól og eftir því sem hlúð er betur að jarðveginum því meiri er sprettan, því meiri er fjölbreytnin, því meira er að gerast. Það að tala um líf okkar og list í sitt hvoru lagi er svona álika gáfulegt eða raunverulegt og að tala um eina tegund af blómum sem skapandi en önnur sem ómerkilegan hversdagsleika. Við vitum innst inni að það er sami krafturinn á bak við þetta allt saman. Við einangrum sköpunarkraftinn allt of auðveldlega sem fyrirbæri lokað inn á stofnunum eða kennum hann við þá einstaklinga sem hafa höndlað hann öðrum fremur. Við deyfum tilfinningu okkar fyrir þessum jarðvegi í okkur sjálfum. Öllum þessum óþekktu frjókornum sem eru í okkur.

Þú hljómar svona eins og jógaáru.

Það er nú aldeilis skemmtilegt því ég er einmitt að skrifa greinar á jógaefsíðu sem ég mæli eindregið með, www.fullyalivecoaching.com. Málið er að ég vil miðla eigin reynslu sem einhver sem neitaði að velja. Kaus að gefa mér öllum tækifæri, ekki bara þeim hluta sem aðrir báru kennsl á í byrjun. Mín skoðun er að við séum markvisst deyfð gangvart sjálfum okkur, okkur er kennt að svikja sjálf okkur frá fyrsta degi. Við kjósum að hafna þessum dularfullu frjókornum í okkur sjálfum og öllu þessu sem við getum ekki skilgreint, öllu sem ekki passar í rammann sem við smíðum okkur sem börn og unglingar. Þú er skilgreindur út frá því sem að sprettur fyrst í bedinu þínu eða er frekast í augum áhorfenda. En hvað hefur það að gera með raunverulega möguleika í jarðveginum þó eitthvað hafi sprottið hraðar en annað?

Leitarðu þá að list í hversdagsleikanum?

List fyrir mér er augnablikið þegar ég

raskning, allt beroende på sammanhanget. Allt som finns inom oss behöver näring, vatten, syre och sol, och ju mer vi månar om grogrunden desto mer växer det. Variationsrikedomen och aktiviteten blir större. Att tala om liv och konst som skilda helheter är ungefär lika klyftigt och verklighetsnära som att kalla en viss sorts blommor skapande medan andra är triviala och obetydliga. Innerst inne vet vi att det är samma kraft bakom allt. Det är alltför enkelt att se skaparkraften som ett isolerat fenomen innanför väggarna på en institution eller att förknippa den med personer som har lärt sig att hantera den bättre än andra. Vi bedövar känslan för vår egen grogrund. Alla dessa okända frön som vi bär inom oss.

Nu låter du som en yogaguru.

Det är utmärkt, för just nu skriver jag artiklar för en yogawebsida som jag varmt rekommenderar, www.fullyalivecoaching.com. Jag vill dela med mig av min egen erfarenhet av att vara en av dem som vägrade välja. Jag valde att ge hela mig chansen, inte bara det som andra såg hos mig i början. Som jag ser det blir vi systematiskt mer och mer okänsliga för oss själva och lär oss att svika vårt jag redan från början. Vi väljer att stöta bort de gåtfulla fröna inom oss och allt som inte går att förklara, som inte passar in i den bild vi skapar av världen redan som barn och unga. Du definieras utifrån det som först skjuter upp i din blomsterbädd, det som är mest iögonfallande. Men vad har det att göra med alla de möjligheter som jordmånen faktiskt rymmer?

Söker du efter konsten i vardagen?

Konst är för mig det ögonblick då jag upptäcker ett sammanhang, stunden då någon visar mig något som öppnar hjärtat och hjälper mig att förstå eller se något i ett nytt ljus. Begreppet konst inrymmer allt som gör vardagen och verkligheten värdefull i sig, oavsett om det sker inom ramarna för de traditionella kulturinstitutionerna eller utanför.

Har du fortfarande behov av att arbeta med traditionella former?

Ja, jag går fortfarande på teater för att se pjäser och på utställningar för att se konst. Men jag försöker ha minst lika stort nöje av det som sker i samspelet med min närmaste omgivning och med andra människor. Att inte stänga av konstkonsumenten i mig så fort jag har lämnat konstinstitutionen. Det är inte enkelt, för det är just vad vi lär oss i skolan. Skolan motsvarar hela världen, klassrummet representerar verkligheten. Där finns böcker om allt möjligt, internet med barnlås, flora och atlas på väggarna, uppstoppade djur på hyllorna och så läraren förstås som vet allt. Läraren representerar den allsmäktige. Där sitter vi dag ut och dag in i 15 eller 16 år och studerar det som inte finns därinne. Det är bara representation, bara modeller. Det konstiga är att jag inte minns att jag någonsin uppmuntrades att fortsätta mina studier utanför klassrummets väggar. Vad hände när jag lämnade skolan och tog en paus med arbetet att lära mig allt om världen? Jag började bara leva för ögonblicket och leka och det var inte att lära, det var inte viktigt. Det riktiga livet och förhållandet mellan dig själv och andra är en bisak i ett samhälle som bara värderar avgångsbetyg och examen. Och ironiskt nog har jag aldrig någonsin blivit ombedd att visa upp de betyg som jag offrat mig för tidigare.

Så du kritiserar skolsystemet?

Skolsystemet är naturligtvis en produkt av våra egna val och jag har lika stort ansvar för det som andra. Här talar jag bara om mig själv som ett exempel på en typisk västerländsk man, som försöker påminna sig själv om att han än så länge inte lärt sig något alls om verkligheten innanför institutionernas väggar, än mindre om sig själv som skapande varelse. För att inte tala om att uppleva sig själv som en oskiljbar del av en dynamisk helhet. En gång när jag vandrade i folkhavet på en internationell flygplats lyckades jag uppfatta mig själv som en naturlig del av

uppgötva einhver tengsl, andartakið þegar einhver sýnir mér eitthvað sem opnar hjartað, hjálpar mér að skilja eitthvað eða sjá í nýju ljósi. Listhugtakið rúmar þannig allt sem gerir veruleikann að verðmæti í sjálfu sér, hvort sem það gerist innan ramma hefðbundinna menningarstofnana eða utan.

Dú hefur ennþá þörf til að vinna með hefðbundin form?

Já, ég fer ennþá í leikhús til að sjá leikrit og ég fer ennþá á söfn oftast til að sjá myndlist. Mín viðleitni hefur hins vegar verið að reyna að njóta þess ekki síður sem er að gerast í samspili mínu við umhverfi og annað fólk; að slökkva ekki á listneytandanum um leið og út úr stofnununni er komið. Það er ekki auðvelt, því það er andstætt því sem manni er kennt í öllum skólum. Skólinn er ígildi alls heimsins, skólastofan er fulltrúi veruleikans. Þar eru bækur um allt milli himins og jarðar, internet með barnalæsingu, Flóra og Atlas á veggjum, uppstoppuð dýr í hillum og svo að sjálfsögðu kennarinn sem allt veit. Hann er fulltrúi hins almáttuga. Þarna erum við allan daginn í 15 eða 16 ár að læra um það sem er ekki þarna inni heldur það sem er úti, af því þetta eru bara fulltrúar, þetta eru bara módel. Það skrýtna er að ég minnst þess aldrei að hafa verið hvattur til þess að halda áfram rannsóknum mínum þegar ég kæmi út úr skólastofunni. Hvað tók við þegar ég labbaði út úr skólanum og fékk frí frá þessu veseni að vera að læra um heiminn? Ég fór bara að lifa í andartakinu og leika mér og það var ekkert nám, það var ekki alvöru. Lífið sjálft og þín tenging við sjálfan þig og aðra er þannig aukaatriði í samfélagi sem miðast fyrst og síðast við einkunnir og diplómu. Það myndna er að ég hef aldrei nokkurn tíma þurft að sýna einkunnirnar sem ég var tilbúinn að fórna sjálfum mér fyrir á sínum tíma.

Dú gagnrýnir sem sagt skólakerfið?

Skólakerfið er nátturlega afsprengi af okkar eigin vali og ég ber ekkert síður ábyrgð á því en aðrir. Ég er bara að tala um sjálfan mig í

Þessu samhengi sem dæmigerðan vestrænan mann sem er að reyna af veikum mætti að minna sig á að hann hafi ennþá ekkert lært í viðurkenndum stofnunum um raunveruleikann og þaðan af síður um sjálfan sig sem andlega veru, hvað þá að manni sé kennt að upplifa sjálfan sig sem órjúfanlegan hluta af einni skapandi heild. Ég hef náð því einu sinni að labba í mannmergd á alþjóðaflugvelli og skynja mig sem hluta af öllum. Ég upplifði tilfinningu sem fól í sér hreinan fögnuð, algjört óttaleysi. Allt þetta fólk var þá hluti af mér eftir allt saman! Það er þá ekki flóknara en það? Þetta varði bara andartak og var líkast uppljómun. Að vera ekki einn, ekki einstakur, ekki einangraður heldur hluti af öllu og öllum.

Þetta er góð tilfinning?

Jú hún er alveg ólýsanlega góð—af því hún tekur frá manni óttann, þetta grunnatriði í öllum vandamálum.

Hvað áttu við?

Við erum alin upp í ótta við allt og alla en helst þó sjálf okkur, okkar eigin óþekktu frjókorn. Óttinn birtist meðal annars í sífelldri frestun á því sem gæti breytt hlutunum til hins betra, rænt okkur píslarvættinu og kallað okkur til ábyrgðar í eigin lífi. Óttinn er ákaflega hentugt tæki fyrir þann sem ekki vill leyfa sjálfum sér að blómstra en kýs að halda í það litla sem virkar og kenna öðrum um eigin takmarkanir.

Má segja að verkin þín séu í takt við nýjustu strauma í samfélaginu, eins og til dæmis veruleikasjónvarpið?

Já það er gaman að heyra, vegna þess að þegar allt kemur til alls þá hef ég aldrei verið upptekinn af að fá einhverjar hugmyndir, hvað þá nýjar hugmyndir eða að vera brautryðjandi. Ég þarf ekki að reyna gera eitthvað sem enginn hefur gert. Mér finnst vera nóg að gera við að njóta þess sem er til staðar nú þegar. Það er nægt starf fyrir mig að átta mig á því

mängden. Det var en känsla av ren glädje, fullkomlig fri från rädsla. Så alla dessa människor var då när allt kommer omkring en del av mig själv! Det är alltså så enkelt! Upplevelsen varade bara ett ögonblick, som en uppenbarelse. Att inte vara ensam, inte unik, inte främmande, utan en del av allt och alla.

En bra känsla?

Ja, obeskrivligt bra – för den befriar dig från rädslan, som är grunden för alla mänskliga problem.

Vad menar du med det?

Vi fostras att vara rädda för allt och alla, och mest av allt oss själva, våra egna okända frön. Rädslan tar sig olika uttryck. Ibland genom att man ständigt skjuter upp det som skulle kunna förändra något till det bättre. Något som skulle rycka oss ur martyrollen och få oss att ta ansvar för vårt eget liv. Rädslan är ett mycket praktiskt redskap för den som inte vill tillåta sig att blomstra, utan väljer att hålla fast vid det lilla som fungerar och skylla sina egna begränsningar på andra.

Kan man säga att dina verk är synkroniserade med de nya sociala trenderna i samhället, till exempel realitydrama på TV?

Ja, det är en intressant tanke. Jag har aldrig varit upptagen av att idéer ska dyka upp, än mindre nya eller banbrytande idéer. Jag har inte behov av att försöka göra något som ingen gjort förut. Det är tillräckligt mycket arbete att bara hålla reda på det som redan finns och komma fram till hur jag skall kunna njuta av det så konstruktivt som möjligt. Allt handlar om att maximera lyckan, som min väninna brukar säga. Hon säljer aktier.

Men det som förenar dina verk är väl att du inte söker land och rike runt efter material, utan bara går utanför dörren och hittar något att arbeta med?

Ja, eftersom det är så kallt på Island brukar

man sällan gå särskilt långt, och för det mesta är det tillräckligt mycket som händer runt omkring en. Men jag har också gjort några verk som faktiskt konfronterar en mycket dramatisk verklighet. En gång fick jag till exempel i uppdrag att göra något för en utställning om Red Light-distriktet i Amsterdam, en typisk världs-känd scen för allt förbjudet och upp-hetsande. Det är alltid svårt att arbeta med ett material som är så tydligt att det automa-tiskt blir en klyscha. Därför valde jag att göra dokumentären *Jesus Is Closer to Home* i samarbete med filmaren Ólafur Jóhannesson, där åtta personer från Red Light-distriktet träffades i ett hotellrum och talade om sitt förlutna, nuet och sina framtidsdrömmar. Ingen presenterades med namn eller samhällsställning, och det framgick inte heller var det utspelade sig. Först lärde vi känna dem och inte förrän på slutet kom det fram att alla hade nära beröringspunkter med Red Light-distriktet. Vid det laget fanns det ingen anledning att bli pryd. Vi kände dem för bra för att kunna avfärda dem med en stämpel eller etikett.

Är det här din version av nordisk socialdemokrati?

Att göra det möjligt för alla att engagera sig i samhället är definitivt en välkänd tankegång i Norden. Vi vill tro att människan är god av naturen, att varje individ är en värdefull del av helheten. Men om det verkligen vore möjligt för människor att utveckla ett organiskt för-hållande till helheten skulle varje människa framstå som helt unik. Det är den underbara paradoxen. Genom att förstå det gemensamma, genom att få kontakt med skaparkraften i helheten blir du människa. Om det här är nordisk socialism då stödjer jag den, men jag misstänker att den fungerar lite annorlunda i praktiken.

Vill du väcka till eftertanke eller skämtar du bara med åskådaren?

Den gamla tanken "man driver visst med mig"

hvað er í boði og hvernig ég get notið þess á sem uppbyggilegast hátt. Þetta snýst um að hámarka hamingjuna, eins og vinkona mín orðar það gjarnan. Hún er verðbréfasali.

En er það ekki svoltíð ríkjandi í verkum þínum að þú leitar ekki langt eftir efnivið, þú ferð bara rétt aðeins út um dyrnar og finnur þar eitthvað til að vinna með?

Já, líklega af því það er svo kalt á Íslandi þá fer maður oftast ekki langt og yfirleitt er nóg að gerast í kringum mann. En hins vegar hef ég gert nokkur verk sem eru beinlinis að takast á við mjög dramatískan veruleika. Það var til dæmis nokkuð snúið verkefni sem ég fékk Þegar mér falið að vinna verk fyrir sýningu um Rauða hverfið í Amsterdam, sem er dæmigert heimsfrægt drama með öllu bönnuðu og æsandi. Þá upplifir maður þetta vandamál að hafa í eðli sínu svo þægilegan efnivið að vinna með að það verður sjálfkrafa klisjukennt að vinna með hann. Þess vegna kaus ég að gera heimildarmyndina *Jesus is closer to home* í samvinnu við Ólaf Jóhannesson kvikmyndagerðarmann, þar sem 8 persónur í Rauða hverfinu hittust á hótélherbergi og töluðu um fortíð sína, nútíð og framtíðardrauma. Það var enginn kynntur með nafni eða stöðu og enginn vissi hvar þetta var í heiminum. Fyrst kynntumst við fólkinu og fengum ekki að vita fyrr en í bláendann að allir tengdust Rauða hverfinu mjög náið. En þá var búin að taka úr manni hrollinn. Við vorum búin að kynnast þessu fólki of vel til þess að geta afgreitt það með einum stimpli.

Er þetta þín útgáfa af norrænni jafnaðarstefnu?

Það er vissulega þekkt hugsun á Nordurlöndum að gefa öllum færi á að vera virkir í samfélaginu. Við viljum trúá því að maðurinn sé í eðli sínu mjög framþærigur, hver einstaklingur sé í eðli sínu einhvers virði fyrir heildina og sé órjúfanlegur hluti af henni. Ef fólk eru í raun gefnar forsendur til þess að komast í lífrænt samband við sjálf sig sem hluta af heild, birtist hver einasti maður sem algjörlega einstakur. Það er hin dásamlega

mótsögn. Það er með því að skilja það sameiginlega, með því að fá tenginguna við sköpunarkraftinn í heildinni sem þú verður að manni. Ef þetta er norræn jafnaðarstefna þá skrifa ég gjarnan upp á hana en mig grunar að hún sé nokkuð önnur í framkvæmd.

Viltu vekja fólk til umhugsunar eða ertu að grínast með áhorfandann?

Þessi fallega gamla hugsun „það er bara eins og sé verið að gera grín að mér“ er ómissandi á þessum augnablikum þegar við nenum ekki að taka ábyrgð á sjálfum okkur en setjum út klærnar í varnarstöðu.

Þú ert svolitíð að ryðjast inn í líf fólks?

Já.

En ertu að reyna að gera fólk meðvitað um sjálft sig?

Já, og möguleikana í öllu sem er. Flest leikritin mín, mikið af myndlistinni og að sjálfsögðu kennslan stefna að því að gera fólk meðvitað um þá ónýttu orku sem býr í okkur öllum og samskiptum okkar. Meðvitund sem kviknar fyrst og fremst með því að reyna sjálfur fremur en hlusta á mig. Sjálfur Búdda minnti menn ídulega á það að trúa ekki því sem hann sagði, „takið ekki mark á mér, allt í lagi að muna það sem ég segi en ekki trúa því fyrr en þið eruð búnir að prófa það sjálfir“, svo ég þýði þetta orðrétt úr búddversku. Það er alveg eins með myndlistina. Hún er alveg marklaus ef hún tengist ekki þeim veruleika sem í okkur býr, þá á hún ekkert erindi við fólk. Verður aðeins misskemmtileg markaðsvara og framleiðsla á hlutum. Eins og það sé nú ekki nóg af þeim í þessum heimi.

En hápunkturinn á þessu hjá þér er það kannski Draumaskrifstofan í Finnlandi?

Hún var tilraun til að nálgast veruleikann innra með fólki, já.

En ætti það ekki bara að vera svona allsherjar alheims verk Þorvaldar Þorsteinssonar?

är oundärlig när vi inte ids ta ansvar för oss själva utan skjuter ut alla klor till försvar.

Du tränger dig in i folks liv?

Ja.

Men du försöker öka självmedvetandet hos folk?

Ja, och medvetandet om alla möjligheter. De flesta av mina pjäser, det mesta av konsten – och undervisningen så klart – försöker göra folk uppmärksamma på den outnyttjade energi som finns inom oss och i alla relationer. Det är en medvetenhet som framförallt väcks när man prövar själv i stället för att lyssna på mig. Självaste Buddha påminde ideligen folk att inte tro på hans ord: "Lyssna inte på mig, gott folk. Det är OK att minnas vad jag säger, men tro inte ett ord förrän ni har prövat själva", om jag översätter ordagrant från buddhistiska. Detsamma gäller bildkonsten. Den är meningslös om den inte står i förbindelse med vår inre verklighet, då säger den oss ingenting. Den blir bara en produkt att konsumera – en fabricerad vara. Som om det inte redan finns tillräckligt av dem här i världen.

Höjdpunkten är då kanske Drömkontoret i Finland?

Det var ett försök att närma sig folks inre verklighet, ja.

Men skulle det inte bara bli ett sånt där universellt verk å la Thorvaldur Thorsteinsson?

Nej, det skulle inte vara mitt verk. Det som hände i Finland var spännande för det fungerade utan att vara ett konstverk. Kanske just därför. Man gick bara till ett helt vanligt kontor och blev bemött av en sakkunnig som gav vägledning på det sätt som var bäst för att vars och ens drömmar skulle gå i uppfyllelse. Men allra intressantast var kanske att det mot slutet kom in en man och bad om

TACK FÖR DITT BIDRAG TILL KONSTEN

Offentligt ljudkonstverk/performance vid utställningen Port of Art i Kotka, Finland 1995

Från ett torn formgivet som en traditionell gränspostering tackades konstens anonyma sponsorer: de enskilda skattebetalarna. Varje morgon klättrade några finska flickor upp i tornet och läste upp namn och adress på invånarna i Kotka. (Tillsammans med Studio Granda)

ÞAKKA ÞÉR FYRIR FRAMLAG ÞITT TIL LISTARINNAR

Hljóðskúlptúr/gjöfningur á sýningunni Port of Art i Kotka i Finnlandi 1995

Úr turni sem var hannaður í anda landamæravardstöðva, var óþekktum styrktaraðilum listarinnar, þ.e. skattgreiðendum, þakkað framlag sitt. Finnskar stúlkur fóru upp í turninn á hverjum degi og lásu upp nöfn og heimilisföng íbúanna í Kotka. (Unnið með Studio Granda)

THANK YOU FOR YOUR CONTRIBUTION TO ART

Public soundsculpture/performance at the exhibition Port of Art in Kotka, Finland 1995

A tower, designed in the tradition of border control posts, announced gratitude to the unknown sponsors of art: the individual tax payers. Finish girls climbed the tower every morning to read out the names and addresses of the people of Kotka. (With Studio Granda architects)

NÄSTA BASAR ÄR PÅ LÖRDAG KL. 15.00

Installation/performance på i Akureyris Konstmuseum, Island 1996

Konstnären kom överens med fyra kvinnoföreningar i Akureyri om att deras årliga kak- och presentmarknad skulle ingå i utställningen. Varje lördag klockan tre fanns nya verk i form av kakor och handarbeten på piedestalerna som vid stängningstid var slutsålda.

NÆSTI BASAR VERÐUR Á LAUGARDAGINN KL.15.00

Innsetning/gjörningur í Listasafninu á Akureyri 1996

Listamaðurinn samdi við fjögur kvenfélög á Akureyri um að halda árlegan kökubasar sinn í sýningarrýminu. Alla laugardaga klukkan þrjú voru ný verk á stöplunum. Þau voru alltaf uppseld í lok dagsins.

THE NEXT BAZAR IS ON SATURDAY AT 3 O'CLOCK

Installation/performance at Akureyri Municipal Art Museum, Iceland 1996

The artist made an agreement with four women's societies in Akureyri to incorporate their annual cake and giftware sale into the exhibition. Every Saturday at 3 o'clock the pedestals enclosed new works that were sold out by the end of the day.

ISLÄNSK KONST

Utställning på Galleri i8, Reykjavik 1997

När isländska politiker och tjänstemän intervjuas på tv-nyheterna står de ofta placerade framför traditionella isländska målningar. I samarbete med nyhetsredaktionen på rikstelevisionen valde Thorvaldur Thorsteinsson ut bilder från tolv intervjuer, gjorde kopior på duk och ställde ut dem som om de var vanliga målningar.

ÍSLENSK MYNDLIST

Galleri i8, Reykjavik 1997

Pegar íslenskir stjórnámáamenn og opinberir stjórnendur tala við sjónvarpsfréttamenn þá standa þeir oft fyrir framan málverk. Í samstarfi við fréttastofu ríkissjónvarpsins valdi Þorvaldur ramma úr 12 viðtölum, lét prenta þá á striga og sýndi líkt og um venjuleg málverk væri að ræða.

ICELANDIC ART

Exhibition at Gallery i8, Reykjavik, Iceland 1997

When Icelandic politicians and of officials are interviewed on the TV news they often happen to be standing in front of traditional Icelandic paintings. In co-operation with the State Television news desk, Thorsteinsson chose frames from 12 interviews, had them printed on canvas and exhibited them as if they were conventional paintings.

TILL DEN OKÄNDE KONSTNÄREN

Installation/performance på Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris 1998

Här fick besökarna köpa blombuketter som de kunde offra till "den okände konstnärens" ära – köparna fick själva välja den bästa platsen att lägga ner blommorna för att hylla denna hjältemodiga men namnlösa figur.

FYRIR ÓÞEKKTA LISTAMANNINN

Innsetning/gjöfningur í Nútímalistasafni Parísarborgar 1998

Hér var gestum boðið að kaupa blómvönd til að minnast óþekkt listamannsins – kaupendum var í sjálfvald sett hvar þeir lögðu blómvöndinn til að heiðra þessa nafnlausu hetju.

FOR THE UNKNOWN ARTIST

Installation/performance at the Municipal Museum of Modern Art in Paris 1998

Here visitors were invited to buy a bunch of flowers to be offered up in honour of "the unknown artist" – the buyers themselves were to choose the best place to lay the flowers in tribute to this heroic but nameless figure.

KÄNDISKARTA 101 REYKJAVIK

Performance/installation på Gallerý Fiskur, Reykjavik 1998

Tillsammans med Joni Jons gjorde Thorvaldur Thorsteinsson 1998 en utställning med titeln Kändiskarta 101 Reykjavik, som refererar till postnumret i centrala Reykjavik.

I utställningen ingick en karta som visade var olika isländska kändisar bodde och fotografier av deras hem som tagits i smyg med teleobjektiv bakifrån buskar och staket.

STJÖRNUGÖTUKORT 101 REYKJAVÍK

Gjörningur/innsetning í Gallerý Fiskur 1998

1998 setti Þorvaldur upp í samvinnu við listakonuna Jóni Jónsdóttur, sýningu sem kallaðist Stjörnugötukort 101 Reykjavík. Á sýningunni gat að lita kort sem sýndi hvar ýmsir þekktir eða frægir einstaklingar bjuggu og ljósmyndir af heimilum þeirra teknar með aðdráttarlinsu úr launsátri.

CELEBRITY STREET MAP 101 REYKJAVIK

Performance/installation in Gallery Fish, Reykjavik 1998

In 1998 Thorsteinsson, in cooperation with the artist Joni Jons, set up an exhibition entitled Celebrity Street-Map 101 Reykjavik, referring to the postcode for the city center. The exhibition involved a map showing where various Icelandic celebrities lived and photographs, furtively shot with zoom lenses from behind bushes or fences, of their homes.

PÁ JAKT EFTER MARIA MAGDALENA I GOES

Installation i Maria Magdalena Kerk i Goes, Holland 1999

Inför en utställning tillägnad Maria Magdalena bad konstnären sexton flickor att posera för en bild när han sökte efter denna mytiska figur i deras hemstad. Därefter tryckte han bilderna som vykort och skänkte bort dem i kyrkan.

LEITAD AÐ MARÍU MAGDALENU Í GOES

Innsetning í kirkju Maríu Magdalenu í Goes í Hollandi 1999

Vegna sýningar sem tileinkuð var Maríu Magdalenu bað listamaðurinn 16 stúlkur að sitja fyrir á ljósmynd þar sem hann væri að leita að þessari goðsagnakenndu veru í heimabæ þeirra. Síðan prentaði hann myndirnar á póstkort og gaf þau í kirkjunni.

SEARCHING FOR MARIA MAGDALENA IN GOES

Installation in the Maria Magdalena Church in Goes, Holland 1999

For an exhibition dedicated to Maria Magdalena, the artist asked 16 girls to pose for a photo, as he was searching for this mythical figure in their hometown. He then printed the images as post-cards and gave them away in the church.

DIN GRATISRESA TILL ISLAND

Performance/installation på Baadischer Kunstverein, Karlsruhe 1999. Andra delen uppförd på Island 2000

Konstnären presenterade Island som turistparadis och gav en utställningsbesökare chansen att vinna en åttadagars drömrresa till Island för två. Jürgen Zimmermann från Karlsruhe var den lycklige vinnaren och bjöd med sig sin vän Marion Ebel till Island mellan den 6 och 12 juni 2000. Genom resan fullbordades utställningen.

FRÍ FERÐ TIL ÍSLANDS

Gjöfningur/Unsetning í Baadischer Kunstverein í Karlsruhe 1999. Annar hluti framkvæmdur á Íslandi 2000

Kynning á vegum listamannsins á Íslandi sem ferðamanna paradís þar sem gestum gafst kostur á að vinna 8 daga draumferð til Íslands fyrir tvo. Jürgen Zimmermann frá Karlsruhe var hinn heppni vinningshafi og hann bauð Marion Ebel vinkonu sinni til Íslands 6.-12. júní, 2000. Ferðin gerði myndlistina að veruleika.

YOUR FREE TRIP TO ICELAND

Performance/installation in Baadischer Kunstverein, Karlsruhe 1999. Second part performed in Iceland 2000

A presentation by the artist of Iceland as a tourist paradise provided an exhibit guest with the opportunity to win an 8-day dream trip to Iceland for two. Jürgen Zimmermann from Karlsruhe was the lucky winner and invited his friend Marion Ebel to Iceland June 6-12, 2000. The trip they took was thus a realization of the exhibition.

THE MOST REAL DEATH 2001

Stillbild frá video gjord í Milano för utställningen Milano-Europa 2000 Pack/Triennale 2001

Þetta er Thorvaldur Thorsteinssons annað video dár hann visar menniskor sem planlöst og láttvindið blir skjutna. Den första gjordes í Norrköping ár 2000 dár frivilliga anmáldu sig för att avrättas í ett litet rum. Í denna video som gjordes með koreografen og filmaren Helena Jónsdóttir dóðar hann grupper av menniskor í vackra italienska omgívníngar.

RAUNVERULEGASTI DAUDDAGINN 2001

Stilla úr myndbandi gerðu í Milanó fyrir sýninguna Milanó-Evrópa 2000 Pack/Triennale 2001

Þetta er annað myndbandið sem Þorvaldur gerir sem sýnir fólk skotið eins og ekkert sé sjálfsagðara. Fýrri verkið var unnið í Norrköping í Svíþjóð árið 2000 og sýndi það staka sjálfboðaliða skotna í litlu herbergi. Í þessu verki sem unnið var í samstarfi við Helenu Jónsdóttur kóreógraf og kvikmyndagerðarmann, myrðir hann fólk í hópum í fögru ítölsku umhverfi.

THE MOST REAL DEATH 2001

Still from a video made in Milan for the exhibition Milano-Europa 2000 Pack/Triennale 2001

This is the second video by Thorsteinsson where he shows people getting shot in the most casual way. The first one was made in Norrköping in Sweden 2000, featuring individuals volunteering for execution in a small room. In this one, made with choreographer and filmmaker Helena Jónsdóttir, he kills groups of people in beautiful Italian settings.

rättigheterna för att få öppna ett permanent kontor av det slaget i Helsingfors. Han tänkte ansöka om understöd hos kommunen. Just den typen av reaktioner var jag på jakt efter utan att riktigt veta om det.

Han tänkte knycka idén?

Han ville använda idén som en början, föra den längre och ge den ett fortsatt liv.

Kanske var det hans dröm.

Ja precis! Tyvärr blev det nog inte av, men hur som helst var det en dröm för mig som konstnär. Att ett verk få eget liv och inte längre förknippas med mitt namn, och att det har någon sorts inre tillväxtpotential så att det klarar nödvändiga förändringar.

Kommer verket att finnas med på utställningen?

Nej, tyvärr.

Det påminner mig om ett verk av Yoko Ono där man fick limma ihop trasiga föremål, laga saker eller förbättra dem.

Javisst, det är en vacker tanke.

Är det så stor skillnad i jämförelse med dina verk?

Nej, nej inte alls, de är nära besläktade på ett abstrakt plan. Det är lätt att se sambandet – här finns en riktig konstnär som ger icke-konstnärer tillstånd att göra något symboliskt för sig själva.

Ja, det förklaras alltid på det sättet – att man limmar ihop världen.

Ja, okej. Det är vackert, men det som jag har svårt för är ett slags onani i konstvärlden som går ut på att stå och se på när "allmänheten" klipper och klistrar inne på utställningarna. När konstnären utnyttjar den värdefulla tron på att alla bär på något skapande och leker

Nei, ekki mitt verk. Það sem gerðist í Finnlandi var athyglisvert vegna þess að hún virkaði án þess að vera listaverk. Kannski einmitt vegna þess. Fólk mætti á ósköp venjulega skrifstofu þar sem sérfræðingar tóku á móti því og leiðbeindu um hvernig væri best að láta drauma þess rætast. En það sem var kannski merkilegast var að það kom þarna maður í lok tímabilsins og bað um leyfi til að opna svona skrifstofu til frambúðar í Helsinki. Hann ætlaði að fá styrk frá borginni til þess. Það voru akkúrat svona viðbrögð sem ég hafði verið að leita að án þess að vita það.

Hann ætlaði að stela hugmyndinni?

Hann ætlaði að fá að nýta sér þessa byrjun, taka hana lengra og gefa henni framhaldslíf.

Það var kannski hans draumur.

Nákvæmlega! Því miður þá framkvæmdi hann þetta ekki eftir því sem ég best veit en þetta er engu að síður draumavirknin fyrir mig sem listamann. Það að sjá verkið öðlast eigið líf án þess að vera tengt mínu nafni og hafa í eðli sínu fölginn einhvern vaxtarbrodd þannig að það hafi líka nauðsynlega breytingarmöguleika fölgna í sér.

Verður þetta verk á sýningunni?

Nei, því miður.

Mér dettur í hug verk eftir Yoko Ono þar sem fólk fékk að lima saman brotna hluti, að laga eitthvað, gera eitthvað betra.

Já já, það er falleg hugsun.

Er þetta alveg óskilyt?

Nei nei, þetta er mjög skylt, svona abstraktionin á þessu skilurðu. Það má alveg með góðum vilja sjá í þessu skírskotun til þess að þarna er löggiltur listamaður að gefa ekki-listamönnum leyfi til þess að gera eitthvað táknrænt fyrir sitt eigið líf.

Já, þetta hefur alltaf þessa skýringu að lima saman heiminn.

Já já, ókey. Það er fallegt, en það sem ég hins vegar á mjög erfitt með, er ákveðin sjálfsfróun listheimsins sem að gengur út að horfa á „almeninginn“ föndra inni í söfnum. Þegar menn eru að taka þá mikilvægu hugsun að allir hafi eitthvað skapandi í sér og þaðra við hana sjálfum sér til dýrðar, verður mér beinlínis óglatt. Þetta er svo augljóslega miðað við þann ramma sem hentar hverjum listamanni fyrir sig. „Sjáðu nú, kærri safngestur, nú rétti ég þér penslana mína og litina og svo við málum hérna hlið við hlið. Þú getur nefnilega málað, alveg eins og ég! Er ég ekki góður að leyfa þér líka? Eða má kannski frekar bjóða þér þetta plastdrasl að raða saman?“ Þetta hefur óvart ekkert með vesalings safngestinn að gera. Óuppögötvud eða ólífud sköpunargáfa eða tjáningarþörf þátttakenda kemur þarna hvergi við sögu, sama hvað hinn göfugi listamaður gefur út fagrar yfirlýsingar. Yfirleitt er þetta bara niðurlægjandi. Einhver tímabundin útrás sem skilur ekkert eftir sig annað en óbragð í kjaftinum og óljósa minningu um það að einhverntímann hafir þú gert eitthvað næstum eins og alvöru listamaður. Þetta halda menn að sé listheimurinn að opna sig.

Fólkið sem kom á Draumaskrifstofuna vissi það að hún var listaverk?

Það var ekki auglýst sem listaverk og fæstir höfðu grun um þá tengingu. Það voru reyndar einhverjir sem spurðu hvort þetta væri hluti af sýningu, þeir höfðu fengið boðskort þar sem skrifstofan var nefnd. Það eru alltaf einhverjir fastagestir í menningunni sem sjá í gegnum holt og hæðir.

Hvernig nær maður því burt að áhorfandanum líði eins og leikara í leikriti?

Þetta er vandmeðfarið en í raun svo einfalt. Ef þú stenst freistinguna að upphætja sjálfan þig á kostnað þeirra sem þú ert að fjalla um þá opnast þér allir möguleikar til þess að gera þetta skilvirk og laust við niðurlægjingu. Ef þú

med den bara för att upphöja sig själv – det är avskryvligt! Det är så tydligt att det baseras på vad som passar konstnären själv. "Se här, kära besökare, nu får du penslar och färg av mig och så står vi här och målar sida vid sida. Du förstår, du kan måla precis som jag! Är det inte fantastiskt att jag låter dig delta? Eller vill du hellre greja med det där plastskrotet?" Hur det nu kommer sig har det ingenting med den stackars besökaren att göra. Oupptäckt eller oförverkligad kreativitet eller behovet att uttrycka sig har inget med det där att göra, hur vackert den ädle konstnären än talar. Vanligtvis är det bara förnedrande. En slags tillfällig utlösning som bara ger fadd eftersmak och en oklar minnesbild av att du vid ett tillfälle gjorde något som om du var en riktig konstnär. Och det är sånt här som får folk att tro att konstvärlden blir mer tillgänglig.

De som kom till Drömkontoret, visste de om att det var ett konstverk?

Det lanserades inte som ett konstverk och det var få som misstänkte ett sådant samband. Men det var faktiskt några som frågade om det var en del av en utställning, de hade fått ett inbjudningskort där kontoret nämndes. Det finns alltid några stamgäster i kulturen som ser längre än andra.

Hur undviker du att åskådaren känner sig som en skådespelare i en pjäs?

Det är svårt, men också väldigt enkelt. Om du motstår frestelsen att upphöja dig själv på bekostnad av dem du skildrar, finns det alla möjligheter att göra något effektivt och fritt från förödmjukelse. Om du ger folk grundförutsättningar som har mer med deras gemensamma existens att göra än med konstnärens ego kan allting hända. Jag lägger alltmer tid på att prata med olika människor om dem själva. Samtalen grundar sig på min egen erfarenhet av att vara en privilegierad person som har fått möjligheten att uttrycka sig. Jag försöker ställa frågor som gör att de blir intresserade av sig själva.

Sá du har blívt ett slags terapeut?

Jag vet inte riktigt vad jag skall kalla det för. Det har nästan kommit av sig själv, som en fortsättning på arbetet som konstnär och lärare. Jag har fått en slags känsla för den energi som finns där, speciellt hos dem som inte alls kallar sig konstnärer. Det är oerhört givande att känna energiflödet hos de som inte har tillåtit sig att uttrycka sig själva efter skoltiden, då de lärde sig att de varken kunde teckna eller skriva en historia. Som om det skulle vara det enda måttet på skapande förmåga. Ett sånt skitprat. Jag har fått roa mig kungligt i många år som "legitimerad" konstnär. Nu vill jag använda den erfarenheten för att hjälpa andra att hitta sin inre skaparkraft.

Så det här är ditt arbete, som något slags terapeut och samtidigt ett konstverk?

Jag är givetvis ingen legitimerad terapeut, mera en vägledare eller mentor. Mentor är ett fint ord. Jag vill arbeta med folk som har lust att använda min erfarenhet av den kreativa processen och med den världsbild som de formar genom att lära känna sin egen skapande förmåga. Människor som vill tala med mig med utgångspunkt från att min erfarenhet kan tänkas beröra dem. Ungefär som ett konstverk som är särskilt utformat för en enda åhörare, för dennes skull.

Är de här stegen något som människor kan använda för att komma närmare sin egen kreativitet?

Om jag ändå hade så stor kunskap om min egen erfarenhet att jag hade ett osvikligt system med olika steg för att nå längre. Jag är fortfarande på det stadiet att jag tror mig göra mera nytta som vägledare genom att lita på min intuition och på att lyssna. Det är alltid det som sker mellan mig och den andre som är min utgångspunkt. Jag kan inte bara lämna över mitt system till någon annan. Men jag har den största respekt för alla bra steg och har haft stor nytta av sådana system.

gefur mönnum forsendur sem að hafa meira með þeirra sameiginlegu tilvist að gera en ego listamannsins sjálfs þá getur allt gerst. Að undanförunu hef ég notað meiri og meiri tíma í að tala við fólk um það sjálft og byggt samtalið á reynslu minni sem einstaklingur í þeirri forrættindastöðu að hafa fengið að tjá sig á skapandi hátt. Reyni að spyrja spurninga sem vekja athygli þeirra sjálfra á sjálfum þeim.

Ertu þá orðinn hálfgerður þerapisti?

Ég veit ekki alveg hvað á að kalla þetta form. Það hefur komið eins og af sjálfu sér í framhaldi af þessari vinnu við myndlist og kennslu og svona að ég hef fengið meiri tilfinningu fyrir orkunni sem er þarna til staðar, sérstaklega hjá þeim sem ekki kalla sig listamenn. Ég fæ verulega mikið út úr því að finna orkuna koma upp í fólk sem hefur ekki gefið sér leyfi til að tjá sig síðan það lærði í barnaskóla að það kynni ekki að teikna eða skrifa sögu. Eins og það séu einu viðmiðanirnar um skapandi hæfileika? Þvílík endemis vitleysa. Ég er búinn að fá að skemmta mér konunglega í mörg á sem löggiltur listamaður og nú langar mig til þess að nýta þá reynslu til að hjálpa öðrum að finna sköpunarkraftinn innra með sér.

Þetta er þá bæði atvinnan þín, sem einhverskonar þerapista, og listaverk á sama tíma?

Ég er náttúrulega ekki löggiltur sem slíkur, meira leiðbeinandi eða mentor. Mentor er fint orð. Ég vil vinna með fólk sem langar að nýta eitthvað af minni reynslu í sambandi við sköpunarferlið og þau lífsviðhorf sem það mótar í þeim tilgangi að kynnast eigin hæfileikum. Vill ræða við mig vitandi að mín reynsla geti haft eitthvað með það sjálft að gera. Þetta er svona eins og listaverk sem er mótað markvisst fyrir einn áhorfanda og vegna hans.

Eru þetta einhver spor sem fólk getur unnið til að komast nær sköpunarkraftinum?

Ég vildi að ég væri svo menntaður í minni

reynslu að ég væri kominn með óbrigðult kerfi. En ég er ennþá staddur þar að ég trúi að ég nýtist betur sem leiðbeinandi með því að treysta innsæinu og hlustuninni. Það sem skapast á milli mín og einstaklingins er það sem ég hef úr að móða hverju sinni. Ég get ekki bara rétt honum mitt kerfi. Ég ber hins vegar mjög mikla virðingu fyrir öllum góðum sporum og slík kerfi hafa nýst mér vel.

Það að kaupa sér einn tíma hjá Þorvaldi er það þá eins og að kaupa sér listaverk eftir hann?

Já, það er mjög góð lýsing. Ég gæti verið að sýna miklu meira en ég kys þetta form frekar en að búa til hluti. Hins vegar er varhugavert að kalla þetta listaverk því eins og myndlistarheimurinn hefur þróast þá hafa flestir lært að fordást allt sem heitir list, hvað þá að líta á hana í tengslum við eigið líf.

En viltu þú ekki að þetta verði kallað listaverk og að þú komist í listasögubækurnar fyrir þetta?

Það væri auðvitað skemmtilegt þó ekki væri nema til að skapa enn frekari fjölbreytni í listasögubókunum. Ekki það að þetta er hreint ekkert nýtt og í raun með ólíkindum hvað lítið er fjallað í listasögunni um tilraunir manna í gegnum tíðina til að vera virkir í samfélaginu fremur en framleiðendur einhvers sem litur út eins og myndlist.

Þegar þú skrifar bækur fyrir börn þá skrifast þú ávintýri. Hvers vegna, hvar er þá hversdagsleikinn sem þú ert annars svo upptekinn af?

Ég get reynt að snúa mig út úr þessu með því að segja að Bliðfínnur sé realísk bók. Þegar ég er að skrifa Bliðfínn þá er ég staddur í hans heimi. Ég heyri í Litlaspretti á bak við mig að huga að Krákunni og lit við til að geta lýst honum nánar. Þessi geðklofi minn í veruleikaskynjun er skýrt dæmi um að við erum ekki heilsteyp, við erum ekki eitthvað sem hægt er að afgreiða með einni setningu. Mitt líf í listum hefur einkennst af því að hafna óttanum við þann dóm að ég sé ekki búinn að ákveða mig. Ég einfaldlega fagna

Så att köpa en timme hos Thorvaldur är det samma som att köpa ett konstverk av honom?

Ja, det är en bra beskrivning. Jag kunde ställa ut mycket mera, men väljer den här formen hellre än att göra föremål. Å andra sidan är det riskabelt att kalla det för konst, för som utvecklingen varit i konstvärlden har de flesta lärt sig sky allt som heter konst, och än mindre sätter man konsten i förbindelse med sitt eget liv.

Men vill du inte att man skall börja kalla det här konst, att du går till konsthistorien för det?

Nog vore det trevligt förstås, om inte annat för att göra konsthistorieböckerna mer mångsidiga. Inte för att det är något nytt. Egentligen är det rent otroligt hur lite konsthistorien tar upp alla försök som genom tiderna gjorts av dem som vill engagera sig i samhället i stället för att framställa något som ser ut som bildkonst.

När du skriver böcker för barn skriver du sagor. Varför det, var finns då vardagen som du annars är så upptagen av?

Jag kan försöka blanda bort korten och säga att böckerna om Snällbert realistiska. Medan jag skriver om Snällbert är jag i hans värld. Jag hör bakom ryggen hur Lillhoppan tar hand om Kråkan, och vänder mig om för att kunna beskriva den bättre. Min schizofreni när det handlar om min verklighetsuppfattning är ett talande exempel på att vi inte är helgjutna. Vi är inte något som kan avhandlas i en enda mening. Det som utmärker mitt liv med konsten är att jag alltid skjutit ifrån mig rädslan för att bli dömd på grund av att jag inte kan bestämma mig. Jag välkomnar helt enkelt allt som maximerar min lycka som skapande individ.

Naturligtvis kan man gå vidare och tala om gränsen mellan verklighet och fiktion, eftersom verkligheten till stor del bygger på

andrahandsupplýsingar. Nyheter tar við söm sanning, reklam söm "viktiga meddelanden", trafikskyltar stoppar oss líkt vilda djur – men de är inget annat än symboler, inte verkligheten sjálf. Om du tänker på dig och ditt lív precis nu och jämför det med nyheterna finns det knappt några kontaktytor. Allra minst till alla förskräckligheter söm hotar. Men mellan rädsla och konsumtion finns det ett dírekt samband. Mer rädsla betyder mer konsumtion, och därför underblás man rädslan. Happy New Fear! Men att við är skapande eller att við är intressanta, att við alla är unika, det talas det aldrig om. Förutom då det handlar om att sälja något "unikt".

Ett av verken på utställningen handlar om det söm du inte gjorde?

Det är minnesplatsen om det söm "lyckligtvis" aldrig blev av. Det är visserligen lite motsägelsefullt. Kanske säger det mig att det söm är är gott, och att allt söm kunde ha blivit inte skulle tillföra något, bara räddat till systemet. För mig är det ett sätt att ge avkall på kontrollen över allt och alla. Men det är bara min upplevelse, minnesplatsen är för alla, alla kan stapla något på högen utifrån sin egen situation. Jag kan till exempel komma med ett foto av mig sjálf söm ung, jag blev aldrig honom jag bara var honom. När jag förstod det hade jag blivit en annan. Klichén att man bara ser vad man vill se í ett konstverk gäller verkligen det här verket.

Det finns en stol med på utställningen, vad är vitsen med den?

Ídén kommer från ett program på den kristna radiokanalen Lindin dit man kunde ringa och be om en förbön. Folk önskade att man skulle be för dem på grund av sjukdomar, penningbekymmer och andra krämpor. De på Lindin samlade íhop ínspeiningarna át mig och jag har ännu materialet kvar, även om jag aldrig har använt det. På en happening í Living Art Museum í Reykjavík utvecklades ídén till denna stumma stol söm bär på bönen välsignelse. Vi varken ser eller hör dem söm

öllu söm hámarkar hamingju mína söm skapandi einstaklings.

Svo má halda áfram og fjalla um skilin milli veruleika og skáldskapar, því veruleikinn er jú að miklu leiti byggður á second hand upplýsingum. Víð umgöngumst fréttir eins og sannleika, auglýsingar eru mikilvæg skilaboð, umferðarmerki stoppa okkur í sporunum okkur eins og villidýr, en eru auðvitað ekkert nema tákn – ekki veruleikinn sjálfur. Ef þú hugsar um þig og þitt líf nákvæmlega núna og berð það saman víð fréttirnar þá er nánast engin tenging. Allra síst víð allt þetta skelfilega söm á alveg að vera að fara að gerast. Það er hins vegar beint samhengi á milli ótta og neyslu, því meiri ótti því meiri neysla og því er óttanum haldið á lofti. Happy new fear! En að víð séum skapandi eða að víð séum merkileg, að víð séum öll eitthvað einstakt, það er aldrei talað um það nema þegar þarf að selja okkur „eitthvað einstakt“.

Eitt verk íð á sýningunni snýst um það söm þú gerðir ekki?

Þetta er minningar reiturinn um það söm aldrei varð „sösem betur fer“. Þetta er vissulega ákveðin mótsögn. Kannski segir þetta mér að allt söm er sé harla gott, allt söm hefði orðið hefði ekki bætt neinu víð, það hefði bara ruglað kerfið. Þetta er fyrir mér ákveðin slökun gagnvart því að hafa stjórn á öllu og öllum. En þetta er bara mín upplifun, þessi minningareitur er fyrir alla, allir geta lagt í bunkann á sínum forsendum. Ég get til dæmis komið með mynd af mér ungum, ég varð hann aldrei ég bara var hann. Þegar ég fattaði það var ég orðinn annar. Klisjan um að menn eigi bara að upplífa í málverkinu það söm þeim hentar, hún á sannarlega víð um þetta verk.

Það er stóll á sýningunni, hvað er málið með hann?

Hugmyndin er sprottin úr fyrirbænaþætti á kristilegu útvarpsstöðinni Lindinni, en þar gat fólk hringt inn fyrirbænaþæðnr. Fólk hringdi inn og bað um að beðið yrði fyrir því vegna

sjúkdóma, peningaerfiðleika eða annarrs krankleika sem það átti við að stríða. Þeir á Lindinni söfnuðu þessu fyrir mig og ég á enn upptökur af þessu efni, sem ég notaði síðan aldrei. Svo þróaðist þessi hugmynd á gjörningahátíð í Nýlistasafninu fyrir nokkrum árum í þennan þögla stól sem felur í sér blessum bænarinna. Við sjáum hvorki né heyrum í þeim sem eru að hjálpa okkur. Finnum bara fyrir orkunni. Þetta er náttúrulega líka tilvitnun í Matisse, að gott málverk eigi að vera eins og góður hægingastóll það eigi að líða úr þér öll þreyta við að horfa á það.

Af hverju verður þessi breyting á verkinu Most real death, frá sænsku útgáfunni yfir í þá ítölsku?

Þegar ég endurtek verk þá verða þau aldrei alveg eins en þarna er óvenju mikil varíásjón. Í fyrri útgáfunni var ég að vinna með Svía sem dóu svona privat en þegar mér var boðið að sýna í Milanó á Ítalíu þá fannst mér strax að ég yrði að drepa þá í stærri hópum. Ég vann verkið með Helenu Jónsdóttur kóreograf og leikstjóra og við fengum dásamlegan hóp leikara til að gera þetta með okkur. Í Svíþjóð fjallaði verki um einstaklinginn gagnvart byssunni og aftökunni og langdreginn dauða en hér varð áherslan öll á „fyrir og eftir“. Dauðaaugnablikið sjálf er órstutt. Það eru þessar kyrrmyndir sem eru lifandi, fólk stendur frosið og biður, það er ekki að biða eftir því að verða skotið heldur er það að taka þátt í fallettri mynd, sem vísar í auglýsingar eða málverk. Svo er það drepnið og svo tekur við hin myndin sem er áfram sama kyrrin, fuglarnir syngja, krakkarnir leika sér og við fáum að njóta þessarar uppstillingar áfram með fólkinu látnu. Þetta fékk allt öðruvísi viðbrögð en sænska verkið, sem vakti áhorfandann til umhugsunar um hvað það er ljótt að drepa, en í Milanó varð þetta fyrst og fremst spurning um ákveðna fegurð.

Reykjavík 14. febrúar 2004

Ágústa Kristófersdóttir og Þóroddur Bjarnason

hjálpur oss. Känner bara energin. Den hänvisar förstas också till Matisse, att en bra målning skall vara som en skön fátölj; all trötthet skall rinna av dig när du betraktar den.

Varför förändringen av verket Most Real Death från den svenska versionen till den italienska?

När jag upprepar ett verk blir det aldrig helt likadant, men i det här fallet är skillnaden ovanligt stor. I den första versionen samarbetade jag med svenskar som dog så där privat, men när jag blev inbjuden att ställa ut i Milano kände jag genast att jag borde döda dem i större grupper. Jag utarbetade verket med koreografen och regissören Helena Jónsdóttir och vi fick med oss en fantastisk grupp skådespelare. I det svenska verket handlar det om den enskilde inför vapnet och avrättningen. En lång utdragen död. Men i Milanoversionen står "före" och "efter" i fokus. Själva dödsögonblicket varar bara en kort sekund. Bilderna är stilleben som lever. Folk står blick stilla och väntar, inte på att bli skjutna, utan för att de deltar i en vacker bild som hänvisar till reklam eller måleri. Så avrättas de och på följande bild är det samma frid. Fåglarna sjunger, barnen leker och vi får fortsätta att njuta av uppställningen fast nu med de döda människorna. Verket väckte en helt annan reaktion än det svenska verket, som fick betraktaren att tänka på hur fullt det är att dräpa. I Milano var det i framför allt en fråga om skönhet.

Reykjavík 14 februari 2004

Ágústa Kristófersdóttir och Þóroddur Bjarnason

CURRICULUM VITAE

Thorvaldur Thorsteinsson (2004) har alltid undvikið að blið nágot. Han har aldrið gjiort upp nágra realistiska planer för sitt liv eller satt upp nágra mål, förutom att göra det som tillfredställer honom allra mest varje dag. På detta sätt tror han att han kan hjälpa andra som söker sig själva. Precis som när flygvärdinnan påminner oss om att först sätta på oss själva syrgasmasken innan vi hjälper våra medpassagerare. Thorvaldur har därför medvetet undvikið projekt som inte ger honom själv maximal lycka.

Se: www.this.is/mypocket

CURRICULUM VITAE

Þorvaldur Þorsteinsson (2004) hefur alla tíð forðast að verða eitthvað. Hann hefur aldrei gert raunhæfa áætlun um líf sitt eða sett sér annað markmið en að sinna því sem honum finnst skemmtilegast að gera hverju sinni. Þannig telur hann sig best geta hjálpað öðrum í leitinni að sjálfum sér. Rétt eins og þegar flugfreyjan minnir okkur á að setja súrefnisgrímuna fyrst á okkur sjálf áður en við aðstoðum næsta mann. Þorvaldur hefur þannig markvisst komið sér hjá verkefnum sem ekki eru til þess fallin að hámarka hamingju hans.

Sjá: www.this.is/mypocket

ENGLISH VERSION

PREFACE

The stone is right where it is, so why move it?

Willy Kyrklund, *Om godheten (About Goodness)* 1988

People's public and private lives are a natural part of the contemporary art scene today. Since the beginning of the 1990s, the Icelandic artist and writer Thorvaldur Thorsteinsson has investigated the role of the artist, the concept of art and the boundary between art and reality. With tremendous visionary power he brings out art and creativity as a natural part of everyone's life, a whole in which we all take active part.

For the present exhibition, *I Didn't Do It*, Thorvaldur Thorsteinsson has combined older works and new productions, from films and installations to activities taking place far from the walls of the institution. Stimulating, provocative and humorous, they show possible ways of seeing and approaching life and reality. The titles indicate the meaning and direction of the works, but their plainness holds a paradox. The works have an ambiguity, a complexity that works as a recoil, and suddenly we have to confront ourselves. It is our own choices, fears and possibilities that are made manifest.

I Didn't Do It is Thorvaldur Thorsteinsson's first major exhibition outside Iceland. It is a close collaboration between the Reykjavik Art Museum and Göteborg Konsthall. We want to express our warm gratitude to Thorvaldur Thorsteinsson and Ágústa Kristofersdóttir, curator at the Reykjavik Art Museum, for their thorough preparatory work. We also want to thank all the organisations, authorities, groups and individuals without whose great dedication this project would have lost a great deal in luminosity and strength.

Helena Persson
Director, Göteborg Konsthall

Eiríkur Þorláksson
Director, Reykjavik Art Museum

INTERVIEW WITH THORVALDUR THORSTEINSSON

What's going on?

These two exhibitions in Sweden and in Iceland are my main preoccupation at the moment. Originally they were meant to be retrospectives that would travel to a few carefully selected museums in Europe, but when it came down to it nobody wanted to acknowledge that I was a visual artist. A respected gallery director told me in confidence last year that I didn't exist, which was proven true in this case. It was very liberating to receive that bit of information.

You've been in Los Angeles for a while. What were you doing there and does it have anything to do with these exhibitions?

I lived in Los Angeles for just over two years. I went there to find something I didn't know, to do something I didn't know how to do and flee something I couldn't remember what was.

Did you find anything?

Yes, much, and now that I'm back I'm gradually remembering what I was fleeing from. It's good to disappear every few years, reject your own patterns and discover that, at the end of the day, you're still stuck with yourself. It's a matter of giving the roles you play a rest, examining your prejudices and learning simple things like manners in a new country. Also, the California sun made me more relaxed about always having to do everything "yesterday" and to have it be totally perfect. I'm not as preoccupied with performance. I've always been afraid of being found out, that people would one day discover that I was a fake. That's why I used to tell people when things were going well in my visual art or writing that it was just a temporary state of affairs. But I'm more relaxed about it now.

Speaking of writing, your work in the theatre is largely based on teamwork with others. What's the situation in the fine arts world?

I've often complained that one of illnesses in the art world is that when you've reached a certain level, the voices of all the critics around you are automatically silenced. All discussion becomes a pleasant dance around something that may not even be anything, or is at best a sure-fire repetition. This is very different in the theatre, where it is considered downright funny to be stuck with a playwright who is trying to convince you that his work is untouchable and nothing may be changed and that moreover he can't explain anything because he was simply "an instrument" of something higher. This joke, however, has been taken

seriously in the art world for decades, I was once very fortunate in that Gunnar Kvaran, former director of the Reykjavik Art Museum, sent me home with a proposal that I had submitted for the Reykjavik Arts Festival in 1994. He claimed I could do much better, that it was a disposable idea and that there was no need for it to be actualized.

How did you take it?

I got over it in the car on the way home and felt the power in it, found how I was forced to re-think everything. And the outcome was a watershed work for me, about the A-shift at the Reykjavik Fire Department. It never would have come about had I not been sent home like a school kid and told to do my homework. Honesty like that is far too rare in the art world.

Is art life?

It's impossible to talk about art on the one hand and life on the other. Such a discussion automatically falls flat because it has no basis in reality. If we compare ourselves to a flowerbed, we plant things in it to some extent, but because the soil is old it's still full of stuff that we have no control over and sprouts when least expected. We variously call it "weeds" or "a pleasant surprise", depending on the context we put it in. Everything hidden in us requires nourishment, water, oxygen and sunlight. The more carefully you tend your soil the greater the growth, the variety, the activity. Talking about our lives and art as separate entities is about as intelligent or realistic as talking about one type of flower as creative and the other as something mundane and insignificant. Deep inside we know that there is one energy behind it all. We isolate creativity far too easily as something shut inside institutions or attribute it to individuals who have learned to handle it more efficiently than others. We numb our sense of this soil within. All those unknown seeds we have within ourselves.

You sound like a yoga guru.

That's excellent, because as it happens I'm writing articles for a yoga website that I can recommend highly, www.fullyalivecoaching.com. The thing is, I want to share my experience of being someone who refused to pick just one thing. I chose to give all of me a chance, not just the part that others recognized in the beginning. As I see it, we are systematically numbed against ourselves, we are taught to betray ourselves from day one. We choose to reject those mysterious seeds in ourselves and all the things we can't define, the things that don't fit into the framework we construct for ourselves as children and adolescents. You're defined based on what comes up first in your flowerbed, or is most prominent in the eyes of the spectator. But what does it have to do with the real possibilities in the soil, if one thing happens to come up faster than another?

Do you look for art in daily life?

Art for me is the moment when I discover some connection, the moment when someone shows me something that opens my heart, helps me understand something or see it in a new light. The art concept holds everything that makes reality valuable in itself, whether it takes place within the framework of traditional cultural institutions or outside of them.

Do you still have a need to work with traditional concepts?

Yes, I still go to the theatre to see plays and I still go to galleries to see art. However, I've been trying to focus on enjoying equally my relationship with my surroundings and other people, not to turn off the art patron as soon as I've left the institution. It's not easy, because it's at odds with what we're taught in school. A school is symbolic of the entire world; the classroom represents reality. It contains books on everything from A-Z, has an Internet connection with a child lock, flora and an Atlas on the walls, stuffed animals on shelves, and of course the teacher, who knows everything. He represents The Almighty. We're there day-in and day-out for 15 or 16 years, learning about what isn't there but outside, because it's only representative, it's just a model. The strange thing is that I don't recall ever having been encouraged to continue my investigation when I left the classroom. What happened when I walked out of the school and took a break from the business of learning about the world? I just started living in the moment and playing and that wasn't learning, that wasn't real. Life itself and your relationship with yourself and others therefore becomes secondary in a society that places the highest emphasis on grades and diplomas. The ironic thing is that I've never had to show any of the grades that I was prepared to sacrifice myself for at the time.

So you criticize the school system?

The school system is obviously a manifestation of our own choices and I'm responsible for it as much as anyone else. I'm just talking about myself in this context as a typical Western man trying his best to remind himself that he hasn't yet learned anything about reality in certified institutions, much less about himself as a creative being. To say nothing of being taught to experience himself as an inherent part of a creative whole. I've once been able to feel myself as part of every other person while walking in a crowd. It was in an international airport and I experienced a feeling that contained pure joy, a total absence of fear. So all these people were part of me, after all! It's that simple! It only lasted a moment and was like an epiphany. Not to be alone, not unique, not alienated, but part of everything and everyone.

A good feeling?

Yes, it is indescribably good – because it takes away your fear, that basic cause of all human problems.

What do you mean by that?

We're raised to fear everything and everyone, but most of all ourselves, our own hidden seeds. One manifestation of that fear is constant procrastination of anything that might change things for the better, that might rob us of our martyr role and make us take responsibility for our lives. Fear is also a very convenient tool for someone who doesn't want to give himself permission to blossom, but chooses to cling to the little part that works and blame others for his own limitations.

Would you say that your work is in sync with the latest social trends, such as reality TV?

Yes, that's an interesting thought, because I've never been preoccupied with coming up with ideas, much less original ideas, or with forging a new path. I don't need to try to do something that nobody else has done. In my view it's work enough to enjoy what already exists, figuring out what's on offer and how I can enjoy it in the most constructive way possible. It's all about optimizing happiness, as one of my friends likes to say. She's a stockbroker.

But isn't it common for you in your work not to search far and wide for your material, but just to walk out the door and find something there to work with?

Yes, probably because it's so cold in Iceland, you usually don't go far and generally there's enough going on around you, anyway. However, I've done a few pieces that actually confront a very dramatic reality. I once received a rather difficult commission, for instance, which was to create something for an exhibition on the Red Light District in Amsterdam, which is a typical world-famous spectacle containing all things taboo and thrilling. In such cases you have this problem of material that is so easy to work with that it automatically becomes cliché. For that reason I chose to do the documentary *Jesus is Closer to Home*, with filmmaker Ólafur Jóhannesson, where eight people from the Red District met in a hotel room and talked about their past and present, as well as their dreams of the future. None of them was introduced using their names or positions and nobody knew the location. First we met the people and didn't find out until the very end that everyone was closely involved with the Red Light District. By then there was no need to be prudish about it. We had got to know those people too well to be able to write them off by labelling them.

Is this your version of Nordic social democracy?

Giving everyone a chance to be an active member of society is definitely a recognized concept in the Nordic countries. We want to believe that people are by nature good enough, that each individual is valuable for the whole and is an intrinsic part of it. If people are really given the possibility of forming an organic relationship with themselves as part of a whole, every single person appears as a completely unique being. That's the wonderful paradox of it. It's understanding what binds us

together and connecting to creativity as a whole that makes a human being. If this is Nordic socialism I'll happily sign my name to it, but I suspect it's slightly different in practice.

Do you want to make people think, or are you poking fun at the viewer?

That grand old thought, "It's like he's having me on!" is indispensable when we can't be bothered to take responsibility for ourselves and instead show our claws in defence.

You're forcing your way into people's lives, to some extent.

Yes.

But are you trying to make people self-aware?

Yes, and aware of the possibilities in all things. Most of my plays, much of the art, and of course the teaching, aim to make people aware of the latent energy inside of themselves and in all their communication. It's awareness that is brought to life first and foremost by trying things out for yourself, rather than just listening to me. Even Buddha reminded people regularly not to believe what he said. "Don't listen to me, guys, it's fine to remember what I say but don't believe it until you've tried it yourself," – in my direct Buddic translation. It's the same thing with visual art. It's pointless when it has no relationship to the reality within us. It merely becomes a nice consumer product – a manufactured object. As if there aren't enough of those in this world.

Your zenith in all this – was it perhaps the Dream Office in Finland?

That was an attempt to get at people's reality, yes.

But shouldn't it just be a comprehensive universal work by Thorvaldur Thorsteinsson?

No, it shouldn't be my work. What took place in Finland was interesting because it worked, without being art. Or maybe precisely because of it. People showed up at a very regular office where they were greeted by experts who instructed them to the best ways to realize their dreams. But perhaps the most significant thing was that a man came in at the end of the period and asked for a licence to open a permanent office like that in Helsinki. He was going to apply for a grant from the City to do it. That was precisely the sort of response I was after, though I wasn't fully aware of it at the time.

He was going to steal your idea?

He was asking to use this beginning, to take it further and give it continued life.

Perhaps that was his dream.

Exactly! Unfortunately he didn't follow through with it as far as I know but nonetheless it was a dream realized for me as an artist. To see your work take on a life of its own without having my name stuck on it and to have some sort of inherent growth potential so that it can also go through necessary changes.

Will that work be part of the exhibition?

No, unfortunately.

I'm reminded of a work by Yoko Ono where people were given a chance to glue together broken objects, to fix things, or improve them.

Yes, that's a nice thought.

Is it so different to yours?

No, no, they're very much related, in an abstract sense. It's easy to see the point – here is a proper artist giving non-artists permission to do something symbolic for their own lives.

Yes, it's always explained in that way – gluing the world together.

Sure, ok. It's nice, but the thing I find hard to take is that there is a certain masturbation by the art world, which is watching "the public" doing cut-and-paste in galleries. When artists take the valuable belief that every person has creative potential and flirt with it for the purpose of self-glorification – I find that revolting. It's also so blatantly based on what suits each artist. "Look, dearest gallery spectator, I'm now handing you my brushes and paint and then we'll paint together, side-by-side. See, you can paint, just like me! Is it not noble of me to allow you to take part? Or would you prefer to piece this useless plastic junk together?" It just so happens that this has nothing to do with the spectator. Undiscovered or unrealized creativity or need for expression play no part in it, despite the splendid declarations of the noble artist. Usually it's just degrading. Some kind of temporary release that leaves nothing but a bad taste in your mouth and a vague memory that at one time you did something almost like a real artist. This is what people think is the art world opening up.

The people who came to the Dream Office, did they know it was a piece of art?

It wasn't promoted as art and most people didn't know about that particular connection. A few people asked if it was part of an exhibition, they'd received invitations where the office was mentioned. There are always regulars in the art world with unlimited vision.

How do you avoid making the spectator feel like an actor in a play?

It's tricky, but also very simple. If you resist the temptation to exalt yourself at the expense of those you are portraying, there is every possibility of making it effective and non-degrading. If you give people a foundation that has more to do with their common existence than the artist's ego, anything can happen. Lately I've spent an increasing amount of time talking to people about themselves. I've based the conversations on my experience as an individual privileged enough to have been given the chance to express himself creatively. I try to ask questions that awaken their interest in themselves.

So you've become sort of a therapist?

I don't really know what to call it. It's almost come on its own, as a continuation of working as an artist and teacher and so on. I've gained more of a feeling for the energy that is there, especially among people who don't call themselves artists. It's very rewarding to feel energy emerge in people who haven't given themselves permission to express themselves since they learned in primary school that they didn't know how to draw or write a story. Like that's the only measure of creative talent? What a load of crap. I've had the time of my life for so many years as a "certified" artist. I now want to use that experience to help others find the creative energy inside themselves.

So this is your job, some sort of therapist, and yet also a work of art?

Of course I'm not a certified therapist, I'm more of a guide, or mentor. Mentor is a good word. I want to work with people who would like to make use of some of my experience with the creative process. I want to work with the worldview that they form in getting to know their own talent. People who want to talk to me, knowing that my experience may also have something to do with them. It's sort of like a work of art that is formed especially for one audience member, and because of him or her.

Are these steps of some sort that people can use to get closer to their own creativity?

I wish I were so educated in my own experience that I had created my own infallible system. No, I'm still at a place where I believe that I do best as a guide when I trust my instinct and use my listening skills. What is created between me and the individual is what I have to work with each time. I can't just hand him or her my system. Having said that, I do have the deepest respect for all good steps and such systems have served me well in the past.

So is buying one session with Thorvaldur like buying his artwork?

Yes, that's well said. I could be exhibiting a lot more but I

choose to do this rather than creating objects. On the other hand I have to be careful in calling it art, because the way the art world has developed, most people have learned to avoid everything called art, much less view it in relation to their own lives.

So you don't want this to be called art and to be written about in art history books?

Well, that would be fun, if for no other reason than to make for more variety in art history books. On the other hand, this is not new, and in fact it is unbelievable how little there is in art history about people's attempts throughout the ages to be productive members of society, rather than the manufacturers of something that looks like art.

Your children's books are all fairy tales. Why - where is the reality that you are otherwise so concerned with?

I can try to get out of that question by saying that Bobo [My name is Betterby but you can call me Bobo] is a realistic book. When I'm writing about Bobo I'm in his world. I hear Speed behind me attending to Crow and turn around to describe him in more detail. This schizophrenia of mine when it comes to reality is a perfect example of the fact that we are not solid, we are not something that can be summed up in one sentence. Characteristic of my life in the arts is a rejection of the fear of being judged because I haven't made up my mind. I simply welcome everything that optimizes my happiness as a creative individual.

Of course this could be taken further by discussing the dividing line between reality and fiction, since reality of course is mostly based on second-hand information. We take in the news as truth, advertisements contain "important messages", traffic signs stop us in our tracks like wild animals, but are of course merely symbols - not reality. If you consider yourself and your life at this precise moment and compare it to the news there is almost no relationship. Certainly not to all the terrible things that are supposedly imminent. On the other hand there is a direct relationship between fear and consumption, because the greater the fear, the greater the consumption. That's why there is an emphasis on fear. Happy new fear! There's never any talk of the fact that we are creative or special, that we are all unique, except when someone wants to sell us something "unique".

One of the works in the exhibition revolves around things you didn't do.

That's the memorial to the things that "fortunately" never were. Of course there's a certain contradiction. Perhaps it tells me that what *is* is good, and everything that *could have been* wouldn't have added anything, only confused things. This for me is a certain letting go, releasing the need to control everything and everybody. Yet that is only my experience. This memorial is for everyone, each person can add to the pile according to his or her own needs and

wants. For instance, I could bring a picture of myself as a child – I never became him, I just was him. By the time I discovered that, I'd become somebody else. The cliché about people seeing in a painting only what they want certainly applies to this work.

There's a chair that's part of the exhibition. What's it about?

The idea comes from a prayer request program on the Christian radio station Lindin, where people could call in with their prayer requests. People called and asked others to pray for them due to illness, financial problems, or other diseases. The people at Lindin collected these for me and I still have tapes of the material, which I never used. A few years ago, at an installation festival at the Living Art Museum in Reykjavik, the idea developed into this silent chair that contains the blessing of prayer. We neither see nor hear those who are helping us, just feel their energy. Of course this is also a reference to Matisse, who said a good painting should be like a good easy chair: all fatigue should leave you when you look at it.

Why the change in the work Most Real Death from the Swedish version to the Italian?

When I repeat a work it is never exactly the same as before. However, in this case the difference is unusually great. In the earlier version I was working with Swedes who had their own private deaths, but when I was invited to exhibit in Milan in Italy I immediately felt I had to kill them in larger groups. I did the work with choreographer and director Helena Jónsdóttir and we got a wonderful group of actors to work with us. In Sweden, the work dealt with the individual up against the gun and execution, a long, drawn-out death, but here the emphasis became "before and after". The precise moment of death is very short. These still-life pictures are alive, people stand frozen and wait, not waiting to be shot but being part of a beautiful picture that is a reference to an advertisement or painting. Then they are killed and the other picture takes over, a continuation of the same stillness: birds singing, children playing and we get to enjoy this composition with the people dead. This got a completely different reception from the Swedish work, which caused the audience to think about the ugliness of killing. In Milan, however, it was first and foremost a question of beauty.

Reykjavik 14 February 2004

Ágústa Kristófersdóttir and Þóroddur Bjarnason

CURRICULUM VITAE

Thorvaldur Thorsteinsson (2004) has always avoided becoming something. He has never made a realistic plan for his life or set himself a goal apart from doing what pleases him the most each day. This way he believes he can best help others in their search for themselves. Just like when the stewardess reminds us to put the oxygen mask first on ourselves before we assist our fellow passengers. Thorvaldur has thus on purpose avoided projects that will not maximize his own happiness.

See: www.this.is/my-pocket

